

SINIF YÖNETİMİNİN BOYUTLARINA İLİŞKİN İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN YETERLİK DÜZEYLERİNİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Veysel OKÇU**

Cevdet EPÇAÇAN***

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerini öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirme yapmaktır. Araştırma evrenini, 2007-2008 öğretim yılında Siirt il merkezindeki ilköğretim okulunda görev yapan 970 öğretmen ve Siirt Eğitim Fakültesinin son sınıfına devam eden 330 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen ve sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin öğretmenlerin yeterlik düzeylerini belirleyen "Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği (SYYÖ)" kullanılmıştır. Ayrıca bu ölçeğe dayalı olarak, öğretmen adayları için gözlem formu oluşturulmuştur. Ölçek, beş alt boyuttan ve toplam 75 maddeden oluşmaktadır. Her alt boyuta ilişkin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Beşli likert tipinde hazırlanan ölçeğin tüm boyutlarına ilişkin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise .93 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS 15 paket programında betimsel istatistikler, tek yönlü varyans analizi, ilişkisiz gruplar t testi ve LSD testi yoluyla analiz edilmiştir. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, sınıf yönetimi boyutlarına ilişkin yeterlik düzeylerini genel olarak "çoğu zaman yaparım" düzeyinde belirtmelerine karşın, öğretmen adaylarının gözlemleri çoğunlukla "ara sıra gözlendi" düzeyinde kalmıştır. Buna ilaveten, ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin görüşleri arasında, cinsiyet, mezun olunan bölüm, kıdem ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların olmadığı; okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre ve okutulan sınıf düzeyi bakımından öğretmen görüşleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak tartışma yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, yeterlik, sınıf yönetimi, öğretmen, öğretmen adayı

* Bu çalışma 23-25 Haziran 2008 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde düzenlenen International Conference on Educational Science (ICES'08)'da sunulan bildirinin genişletilmiş halidir

** Yrd. Doç. Dr. Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

*** Yrd. Doç. Dr. Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

Giriş

Okulların amacı, sağladıkları olanaklarla, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda çağdaş bir birey olarak yetiştirerek, toplumsal yapıya uyum sağlamlarına yardım etmektir. Amaca ulaşılabilirlik ise, okulların sahip oldukları fiziksel ve eğitsel donanım özelliklerinin, bu amacı gerçekleştirebilecek nitelikte düzenlenmesine bağlıdır (Sadık, 2006, 1). Öğrenme-öğretme sürecinin önceden belirlenen hedefler doğrultusunda anlamlı etkinliklerle sürdürülmesinde öğretmenlere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenlerin bu görev ve sorumlulukları etkili bir biçimde yerine getirmeleri ve kalıcı öğrenmeleri sağlamları onların sınıf yönetimi becerileri ile ilgilidir (Başar, 2005, 4; Memişoğlu, 2005, 32-33). Sınıf yönetiminin boyutlarıyla ilgili yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmayan öğretmenlerin, öğrenci davranışlarını yönetmeleri ve disipline etmeleri oldukça güçtür. Öztürk (2001, 4)'e göre istendik davranışların bireylere kazandırılması için sınıftaki öğrenme ortamının amaca uygun biçimde düzenlenmesi ve düzenlemelerin etkili biçimde gerçekleştirilmesi, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile donanımlı olmasını zorunlu kılmaktadır.

Sınıf yönetimi öğretmenleri en çok uğraştıran ve onların zamanlarının önemli bir bölümünü alan konuların başında gelmektedir. Öğretmenin mesleğini sevmesi, yaptığı işten doyum elde etmesi, sınıfını yönetmedeki başarısına bağlıdır (Bayrak, 1998, 202). Norris (2003, 313), sınıf atmosferinin öğrenme süreci üzerinde önemli bir etkisi olmakla birlikte, sınıfta olumlu öğrenme atmosferi oluşturma da öğretmenin profesyonel bir sınıf yönetme becerisine sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Sınıfı iyi yönetmek, başarılı bir öğretmen olmak için ilk adım olarak kabul edilmekle birlikte sınıf yönetiminde başarılı olanlar genellikle iyi öğretmen özellikleri taşıdıkları (Demirel, 2000, 202), sınıf yönetimi becerileri yetersiz olan öğretmenlerin ise büyük olasılıkla öğretim faaliyetlerinde fazla başarılı olamadıkları (Celep, 2002, 1; Turan, 2004, 3) ifade edilmektedir. Akın'ın (2006) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Brophy ve Evertson (1976, 52), etkili sınıf yönetiminin görüldüğü sınıflarda öğretmenlerin başa çıkmak zorunda kaldığı istenmeyen öğrenci davranışlarının en aza indiğini belirtmişlerdir.

Sınıf ortamının niteliği, öğretme-öğrenme süreçlerini büyük ölçüde etkilemektedir (Yağcı, 1997, 174). Öğrencinin öğrenmesi büyük ölçüde, öğrenme olayının sistemli olarak yapıldığı sınıf ortamı içinde iyileştirilebilir (Jenkins, 1998, 19; Okçu, 2006, 15).

Temel hedefi olumlu öğrenme ortamı oluşturmak olan sınıf yönetiminin beş temel boyutu bulunmaktadır. Bunlar; sınıf ortamının fiziksel düzeni, plan-program, süre kullanımı, sınıfta ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemelerine ilişkin etkinliklerdir (Başar, 2005, 7-8). Öğretmenlerin etkin biçimde sınıfı yönetebilmesi yukarıda belirtilen boyutların öğretme-öğrenme sürecinde iyi yönetilebilmesine bağlıdır. Bu boyutların olması gerektiği biçimde dizayn edilmesi sınıf yönetiminin olmazsa olmazıdır. Bu boyutları olması gerektiği biçimde dizayn edecek olan öğretmendir. Dolayısıyla etkili yönetilen sınıflardaki öğrencilerin akademik başarısının da yüksek olması, olası beklenen sonuçlar olacaktır. Dolayısıyla bu araştırmada ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetiminin bu boyutlarına ilişkin yeterlik düzeyleri inceleme konusu yapılmaktadır. Ayrıca çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin belirtti-

len boyutlara ilişkin davranışları okullarda ne düzeyde sergilendiğine ilişkin öğretmen adaylarının gözlemlerine dayalı olarak belirlenmesi hedeflenmektedir. Türkiye’de sınıf yönetimi dersinin yükseköğretimin öğretmen yetiştiren programlarında yer alması bu alandaki araştırmaların artmasını sağlamakla birlikte öğretmenlerin sınıf yönetimin boyutlarına ilişkin yeterlik düzeyleri ile ilgili araştırmaların az olması dikkat çekmektedir. Bu bağlamda bu araştırma kapsamında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin yeterlik düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Sınıf Yönetiminin Boyutları

Sınıf yönetiminin beş boyutu bulunmaktadır. Bunlar; sınıf ortamının fiziksel düzeni, plan-program, süre kullanımı, sınıfta ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemelerine ilişkin etkinliklerdir (Başar, 2005, 7-8). Sınıf yönetimi etkinliklerinin birinci boyutunu, sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin olanlar oluşturur. Sınıf ortamının genişliği, sınıf alanının çeşitli etkinliklerin yapımı için bölümlenmesi, ısı, ışık, renkler, temizlik, estetik, akustik, eğitsel araçlar, öğrenci sayısı, öğrenci gruplanması, oturma düzeni gibi özellikler bu boyutta yer almaktadır (Başar, 2005, 7). Öğretim ortamlarının uygun bir fiziksel düzene sahip olmasının temel işlevi, öğrencilerin kolay öğrenmesini, fiziksel olarak kendini rahat hissetmesini ve derslere karşı motive olmasını sağlamaktır. Fiziksel ve psikolojik yönlerden öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri ortamlarda daha etkili eğitim-öğretim etkinlikleri gerçekleştirilir (Işık, 2004, 12). Etkili bir sınıf yönetiminin oluşturulması için eldeki olanaklar ölçüsünde fiziksel değişkenlerin güdüleyici, öğretici ve ilgi çekici bir biçimde düzenlenmesi gerekir (Aydın, 1998, 33).

Sınıf yönetiminin ikinci boyutunu plan-program etkinlikleri oluşturur. Amaçlar esas alınarak, planlamaların yapılması, kaynakların belirlenip dağılımının sağlanması, iş ve işlem süreçlerinin belirlenmesi, araç-gereç sağlama, yöntem seçme, öğrenci özelliklerini belirleme, gelişimlerini izleme ve değerlendirme, öğrenci katılımını sağlama ile ilgili düzenlemelerdir (Başar, 2005, 17). Öğretim etkinliğini en iyi şekilde gerçekleştirmek için ilk olarak yapılması gereken ayrıntılı bir plan yapmaktır (Celep, 2002, 111). Plansız yapılan faaliyetlerin istenilen sonuçları vermesi imkânsızdır. Öğretmen eğitim-öğretim faaliyetlerini planlı bir şekilde yürütmek, yönlendirmek ve değerlendirmek durumundadır (Yıldırım, 2002, 90).

Sınıf yönetiminin üçüncü boyutu, zaman yönetimine ilişkin etkinliklerdir. Etkili öğretim, öğrenmeye ayrılan zamanın çokluğuna ve etkili kullanımına bağlıdır. Sınıf içinde geçirilen zamanın çeşitli etkinliklere harcanması, sıkıcılığın önlenmesi, öğrencinin zamanın çoğunu okulda-sınıfta geçirmesinin sağlanması, devamsızlığın ve okuldan ayrılmaların önlenmesi bu boyut içinde görülebilir (Başar, 2005, 17). Bu bağlamda, öğretmen, sınıf içi etkinliklerde süreyi kullanırken, dersten önce, derse başlarken ve ders sonunda hangi etkinlikleri, nasıl, ne ile, ne kadar ve kime yapacağını planlaması büyük önem arz etmektedir.

Sınıf yönetiminin dördüncü boyutunu ilişki düzenlemeleri oluşturur. Sınıf kurallarının belirlenip öğrencilere benimsetilmesi, sınıf yaşamının kolaylaştırılmasına yönelik öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen ilişki düzenlemeleri, özellikle, bir sonraki boyut olan davranışı da şekillendirici etkinliklerdir (Başar, 2005, 7). Sınıf ortamı,

öğretme-öğrenme süreçlerinde çok önemli bir değişkendir. Sınıf içinde öğrencilerin öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla ilişkileri ve öğretmenlerin öğrencileriyle ilişkileri, sınıf ortamının havasını belirlemektedir. Sınıf düzeninde ve öğrenme durumlarının etkililiğinde sınıf içi ilişkiler dokusu önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen bu yapıyı ne derece sağlıklı oluştursa, öğretme-öğrenme gücü ve öğretimin amaca ulaşma derecesi o oranda artmaktadır (Celep, 2008, 65). Sınıf yönetimi, iletişim ve etkileşim süreçlerinin etkili olarak düzenlenmesi ve uygulanmasını gerektirir. Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki iletişim özellikleri, eğitim-öğretim etkinliklerinin düzeyini doğrudan etkilemektedir (Şimşek ve Altınkurt, 2006, 228).

Beşinci boyut, davranış düzenlemelerinden oluşur. Sınıf ortamının istenen davranışı sağlayabilir hale getirilmesi, sınıf ikliminin oluşturulması, sorunların, ortaya çıkmadan önce tahmin edilmesi yoluyla istenmeyen davranışların önlenmesi, sınıf kurallarına uyulmasının sağlanması, yapılmış olan istenmeyen davranışların değiştirilmesi bu boyuta ilişkindir (Başar, 2005, 7). İstenmeyen davranışlar, öğretmenin bakış açısına ve yorumuna göre değişebilmektedir. Ancak, öğretmenin öğretimini, öğrencinin kendisini ve diğer bireylerin öğrenmesini ciddi biçimde engelleyen, rahatsız edici olan, karışıklık oluşturan her türlü davranış istenmeyen davranış (Doyle, 1986, 4, 5; Geiger, 2000, 383; Türnüklü ve Galton, 2001, 291) olarak tanımlanmaktadır. Okul, öğrencinin akademik öğrenmelerinde olduğu kadar sosyal öğrenmelerinden de sorumludur. Bu yönüyle öğrencilerin mevcut uygun davranışlarını korumaları, yeni uygun davranışlar edinmeleri ve bunları geliştirmeleri, varsa uygun olmayan davranışlarını azaltmaları ya da ortadan kaldırmaları, toplum yaşamlarına uyum sağlama-larında önemli olmaktadır (Eripek, 1998, 133). Sorunlu davranışlar etkin olarak yönetilmediği zaman, olumlu ve üretken bir eğitim yaşantısının ortaya çıkması olanaksızdır (Cemaloğlu ve Kayabaşı, 2007, 129; Lewis vd, 2008: 1). Sınıf yönetimi ve disiplini konusunda yapılan çalışmalarda, istenmeyen öğrenci davranışlarının birçoğu pozitif, güvenli ve etkili öğrenme ortamları oluşturularak, henüz ortaya çıkmadan önlenileceği belirtilmektedir (Gordon, 2003; Jones ve Jones, 2007). Atıcı (2002, 11)'ya göre öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda, okul davranış politikasının yokluğu ya da yetersizliği, rehberlik araştırma merkezi gibi eğitim kurumlarından yeterince yararlanamama ve davranış yönetimi konusunda hizmet içi eğitim olanaklarının olmamasından dolayı bu alanda sorun yaşanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yeterlik düzeylerini öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak tespit etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim öğretmenlerin algılarına göre öğretmenlerin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yeterlikleri ne düzeydedir?
2. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının gözlemlerine göre ilköğretim öğretmenleri sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin davranışları sergilemekte midir?
3. İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yeterlik düzeyleri; cinsiyete, bransa, kıdeme, okutulan sınıf düzeyine, okulun sosyo-ekonomik çevre özelliğine ve sınıftaki öğrenci mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırma konuya ve amaçlara uygunluğu nedeniyle genel tarama modelinde desenlenmiş olup, çalışmada var olan durum yansıtılmaya çalışılmıştır. Tarama modellerinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme söz konusu değildir (Karasar, 1999, 77).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2007-2008 öğretim yılı bahar döneminde Siirt il merkezindeki 34 ilköğretim okulunda görev yapan 970 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin daha güvenilir bir biçimde elde edilmesi amacıyla örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %36.8'i kadın, %63.2'si erkek; %56.9'u sınıf öğretmeni ve %43.1'i branş öğretmenidir. Çalışma evrenindeki öğretmenlerin %57.3'ü 1-8 yıl, %15.7'si 9-15 yıl, %9.5'i 16-20 yıl, %8'i 21-25 yıl ve %9.5'i ise 26 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %13.1'i 1. sınıf, %10.3'ü 2. sınıf, %14.9'u 3. sınıf, % 18.3'ü 4. sınıfı, %15, 3'ü 5. sınıfı ve %28'i ise 6.7.8. sınıfları okutmaktadır. Ayrıca sınıflardaki öğrenci mevcutları incelendiğinde, sınıfların %20.5'i 25-30 arası, %31.6'sı 31-35 arası, %24.9'u 36-40 arası ve %23.1'i ise 41 ve üzeri öğrenci potansiyeline sahiptir.

Veri Toplama aracı

Araştırma da öğretmenlerin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yeterlik düzeylerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği (SYYÖ)" kullanılmıştır. Ölçek hazırlanmadan önce sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yapılmış araştırmalar ve kuramsal kaynaklardan yararlanılarak ölçek maddeleri hazırlanmıştır. Ölçeğin ilk bölümünde öğretmenlerin bazı kişisel bilgiler (cinsiyete, kıdem, okutulan sınıf, öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre ve sınıftaki öğrenci mevcudu) ile ilgili sorular, ikinci bölümünde ise araştırmacılar tarafından sınıf yönetiminin beş boyutuyla ilgili toplam 75 madde yer almaktadır. Ölçek, plan-program etkinlikleri (13 madde), sınıf-içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikler (19 madde), sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler (19 madde), zaman yönetimine ilişkin etkinlikler (11 madde) ve davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler (23 madde), olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. SYYÖ, "Hiç yapmam (1)" ve "Her zaman yaparım (5)" şeklinde cevaplandırılan ve puanlanan beşli likert tipinde bir ölçektir. Ayrıca her bir madde için elde edilen aritmetik ortalama, öğretmenlerin her maddeye katılma düzeyi 1.00-1.80: "Hiç yapmam", 1.81- 2.60: "Çok az yaparım", 2.61- 3.40: "Ara sıra yaparım", 3.41-4.20: "Çoğu zaman yaparım", 4.21- 5.00: "Her zaman yaparım" olarak değerlendirilmiştir. Ölçme aracının anlaşılabilirliğini belirlemek için 120 kişilik bir öğretmen grubuna pilot uygulama yapılmış ve gelen eleştiriler doğrultusunda ölçeğin son şekli oluşturulmuştur. SYYÖ'nin güvenilirliğini kestirebilmek için Cronbach alpha katsayısı kullanılmıştır. Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı hem ölçeğin tümü hem de alt boyutlar için ayrı ayrı hesaplanmış ve güvenilirliğin bir ölçütü olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin hesaplanan Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları plan-program etkinlikleri boyutunda .88, sınıf-içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikler boyutunda .93, sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler boyutunda .84, zaman yönetimine ilişkin etkinlikler boyutunda .86 ve davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler boyutunda .75 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tüm boyutlarının Cronbach

alpha güvenirlilik katsayısı .93 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin görüşlerinin tutarlılığını doğrulamak amacıyla ölçekte yer alan beş alt boyuttaki 75 maddeye paralel olarak gözlem formu hazırlanmıştır. Bu gözlem formu “Okul Deneyimi” dersini alan ilköğretim matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören son sınıf öğrencilerine dağıtılarak, görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin bulunduğu okullarda sınıf yönetimine ilişkin gözlem yapımları istenmiştir. Bunun için ölçeğin maddeleriyle paralellik gösteren “Her zaman gözlendi”, “Ara sıra gözlendi” ve “gözlenmedi” düzeylerinden oluşan bir gözlem formu hazırlanmıştır. Gözlem maddeleri, “1.00-1.66: Gözlenmedi”, “1.67-2.34: Ara sıra gözlendi”, “2.35-3.00: Her zaman gözlendi” şeklinde derecelendirilmiştir. Gözlem formunun anlaşılabilirliğini belirlemek için 40 kişilik öğretmen aday grubuna pilot uygulama yapılmış ve dönütler alınarak gözlem formunun son şekli oluşturulmuştur.

Verilerin toplanması ve Analizi

Çalışma evrenindeki 970 öğretmene dağıtılan anket formunun 503 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesinin son sınıfında okuyan 330 öğretmen adayından, “Okul Deneyimi” dersinde ilköğretim okullarında yaptıkları gözlemlerine dayalı olarak gözlem formunu doldurmaları istenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 312’sinden geçerli gözlem formu elde edilmiş ve değerlendirmeye alınmıştır. Bilgisayar ortamında SPSS 15 programı ile çözümlenen verilerin analizinde, ortalama, standart sapma, ilişkisiz gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi, çoklu karşılaştırma yöntemlerinden LSD testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi ise .05 olarak alınmıştır.

Bulgular

1. Sınıf Yönetimi Boyutlarına İlişkin İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlik Düzeylerinin Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Ait Bulgular

İlköğretim öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin yeterlik düzeyleri aşağıdaki Tablo 1.’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretmenlerin sınıf yönetimi boyutlarına ilişkin yeterlik düzeyleri

Sınıf Yönetiminin Boyutları	Öğretmen Görüşleri			Öğretmen Adayı Gözlemleri	
	\bar{x}	S	Değer	\bar{x}	Değer
Plan-program etkinlikleri	4.05	.52	Çoğu zaman yaparım	2.01	Ara sıra gözlendi
Sınıf-içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikler	4.19	.52	Çoğu zaman yaparım	2.09	Ara sıra gözlendi
Sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler	4.14	.50	Çoğu zaman yaparım	2.30	Ara sıra gözlendi
Zaman yönetimine ilişkin etkinlikler	4.11	.52	Çoğu zaman yaparım	2.08	Ara sıra gözlendi
Davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler	3.53	.50	Çoğu zaman yaparım	2.18	Ara sıra gözlendi

Tablo 1.'de verilen dağılım incelendiğinde, ilköğretim öğretmenlerinin algılarına göre sınıf yönetiminin tüm alt boyutlarına ilişkin yeterlikleri “çoğu zaman yaparım” düzeyinde yani iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf yönetiminin hiçbir boyutunda ise “her zaman yaparım” düzeyinde olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin en fazla “Sınıf-içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikleri” ($\bar{x}=4.19$), en az da “Davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikleri” ($\bar{x}=3.53$) gerçekleştirdikleri görülmektedir. Başka bir ifade ile ilköğretim öğretmenleri en fazla davranış düzenlemelerine ilişkin boyutta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının algılarına göre ise, ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin tüm alt boyutları “ara sıra gözlendi” şeklinde ifade etmişlerdir. Hiçbir boyutu “Her zaman gözlendi” düzeyinde tespit edilmemiştir.

2. Araştırmanın Bağımsız Değişkenlerine İlişkin Bulgular

2.1. Cinsiyet

Tablo 2. Öğretmenlerin cinsiyetine göre bağımsız gruplar t testi sonucu

Gruplar	n	%	\bar{x}	S	F	t	Serbestlik Derecesi	p
Kadın	185	36.8	3.96	.34	4.25	.62	501	.533
Erkek	318	63.2	3.94	.41				

Tablo 2.'de gözlemlendiği gibi analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık ($p=0.533 > 0.05$) olmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkeni sınıf yönetimi yeterlikleri açısından farklı düşünmedikleri ortaya konmuştur.

2.2. Branş

Tablo 3. Öğretmenlerin branşına göre bağımsız gruplar t testi sonucu

Gruplar	n	%	\bar{x}	S	F	t	Serbestlik Derecesi	p
Sınıf Öğrt.	286	56.9	3.96	.40	.71	1.10	501	.27
Branş	217	43.1	3.92	.36				

Tablo 3.'de görüldüğü gibi, ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşleri sınıf ya da branş öğretmeni olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık ($p=.27 > 0.05$) olmadığı saptanmıştır.

2.3. Kıdem

Kıdem değişkenine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu aşağıdaki Tablo 4.'de sunulmuştur.

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1.28	4	.32		
Grup içi	74.01	498		2.16	.07
Toplam	75.30	502	.14		

Tablo 4. Kıdem değişkenine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu

Tablo 4.'te görüldüğü gibi yapılan analiz sonucunda, öğretmenlerin kıdem değişkenine göre sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=.07 > 0.05$) olmadığı görülmektedir.

2.4. Okutulan Sınıf

Aşağıdaki Tablo 5.'de okutulan sınıf düzeyine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Okutulan sınıf düzeyine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*	LSD	p
Gruplar arası	1.77	5	.35			1. Sınıf – 3 Sınıf 3. Sınıf – 6.7.8. Sınıf	.01 .06
Grup içi	73.52	497				1. sınıf – 2. Sınıf 1. sınıf – 5. Sınıf	.03 .01
Toplam	75.30	502	.14	2.40	.04	5. sınıf – 6.7.8. sınıf	.04

Tablo 5.'de görüldüğü gibi, yapılan analiz sonucunda ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık ($p=.04 < .05$) olduğu saptanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, 1. sınıf ile 3. sınıfı okutan öğretmenler; 3. sınıf ile 6.7.8. sınıfı okutan öğretmenler; 1. sınıf ile 2. sınıfı okutan öğretmenler; 1. sınıf ile 5. Sınıfı okutan öğretmenler; 5. sınıf ile 6.7.8. sınıfı okutan öğretmenler arasında sınıf yönetimindeki yeterliliğe ilişkin görüşler bakımından 1. ve 6. 7. ve 8. sınıf öğretmenleri aleyhine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

2.5. Okulun Bulunduğu Sosyo-Ekonomik Çevre

Okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin özelliğine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu aşağıdaki **Tablo 6.**'de belirtilmiştir.

Tablo 6. Okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin özelliğine göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*	LSD	p
Gruplar arası	.91	2	.45				
Grup içi	74.38	500					
Toplam	75.30	502	.14	3.06	.048	Alt sed - orta sed	.015

Yapılan analiz sonucuna göre ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında sosyo-ekonomik çevrenin özelliğine göre anlamlı bir farklılık ($p=.048<.05$) olduğu saptanmıştır. Yapılan LSD testi sonucunda alt sed grubu öğretmenleri ile orta sed grubu öğretmenleri arasında sınıf yönetimi yeterliğine ilişkin orta sed grubu öğretmenleri lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

2.6. Sınıf Mevcudu

Tablo 7. Sınıf mevcuduna göre öğretmen görüşlerinin tek yönlü varyans analizi sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*
Gruplar arası	128.64	126	1.02		
Grup içi	435.10	376			
Toplam	563.74	502	1.16	.88	.80

Yukarıdaki **Tablo 7.**'de gösterildiği gibi, sınıf mevcudu değişkenine göre öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=.80>.05$) olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma

Plan-program etkinlikleri boyutunda öğretmenler, öğrenci merkezli etkinlikler planlayıp uygulayabilmeyi, öğrencileri dersin amaçlarından haberdar etmeyi, kazanımlarla etkinliklerin uygunluğunu sağlamayı, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları ve değişik öğrenme tarzlarını dikkate almayı, konuya uygun araç-gereçleri önceden temin edebilmeyi, öğrencinin gelişimine katkı sağlayacak etkinlikler seçmeyi, öğrencilerin yüksek başarı beklentisi içinde olmalarını sağlamayı, kazanımlara uygun değerlendirmeler yapmayı "çoğu zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının yapmış olduğu gözlemlerde ise, yukarıda sözü edilen etkinliklerin "ara sıra gözlemlendi" düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Epeçan ve

Okçu'nun (2009) ortaöğretim öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırma da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Uşun'un (2005) yaptığı araştırmada bu sonucu destekleyici niteliktedir. Baloğlu'nun (1998) yaptığı araştırmada ise ilköğretim müfettişleri, ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerini genel olarak sınıf yönetimi ve sınıf yönetiminin planlanması boyutunda orta düzeyde yeterli bulduklarını belirlemiştir.

Sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikler boyutunda öğretmenler, öğrencilerin görüşlerini dikkate alarak karar vermeyi, dersin kesilmesi veya engellenmesini önleyici tedbirler almayı, öğrencilerin kendilerinden neler beklendiğinin bilincinde olmayı, sınıfta dostça bir havanın hakim olmasını sağlamayı "çoğu zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler, sınıf içi etkili iletişim için uygun ortamlar hazırlamayı, okul yöneticileri, meslektaşlar, veliler ve diğer okul personeli ile kolayca iletişim kurmayı, öğrencileri bireysel çalışmaların yanında takım çalışmalarına da özendirmeyi, öğrencilerin eğitimi için mesleki kuruluşlar ve sosyal çevreyle işbirliği yapmayı "çoğu zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmenler, öğrenciler arasında cinsiyet farkını gözetmemeyi, öğrencilerin kendilerini ifade edecekleri demokratik ortamlar sağlamayı, istedik davranışları pekiştirici olumlu bir hava oluşturmaya çalışmayı, öğrencilerin düzeyine uygun olacak biçimde sözel ve beden dilini kullanmayı, öğrencilerini etkin biçimde dinleyip öğrencilerin soru ve cevaplarına duyarlı davranmayı, sınıf içinde öğretmen- öğrenci, öğrenci- öğrenci etkileşimini etkili bir biçimde sağlamayı "her zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Aday öğretmenlerin gözlemlerinde ise, sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin etkinlikleri öğretmen adaylarının "ara sıra gözlendi" düzeyinde yanıtladıkları belirlenmiştir. Uşun'un (2005) yaptığı araştırmada, sınıf içinde etkili iletişimi sağlamak için sözel dili ve beden dilini (duruş, mimikler, el-kol hareketleri vb.) etkili biçimde kullanma etkinliklerinin en fazla başvurulan davranışlardan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Epçaçan ve Okçu'nun (2009) ortaöğretim öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırmanın sonucu bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Ayrıca Gündüz'ün (2001) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesinde orta düzeyde yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler boyutunda öğretmenler, uygulamalı derslerde fiziksel kazalara karşı gerekli önlemleri almayı, sınıfta bütün öğrencilerin birbirini ve tahtayı görebilmelerine ve değişik etkinliklere imkan verecek biçimde oturma düzenini sağlamayı "çoğu zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Öğrencilerin gereksinim duyacağı araç-gereç ve materyallerin teminini ve bakımını sağlamayı, sınıfın fiziksel koşullarını olumlu hale getirmek için okul yöneticileri ile işbirliği içerisinde olmayı ve sınıfta gürültü kirliliğine karşı önlem alabilmeyi "çoğu zaman yaparım" düzeyinde ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler oturma düzenini öğrenme ortamına uygun olarak düzenlemeyi "her zaman yaparım" düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmen adayları ise sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler boyutuna "ara sıra gözlendi" düzeyinde görüş beyan etmişlerdir. Gündüz'ün (2001) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin sınıfın fiziki ortamının yönetiminde %53 oranında (orta düzeyde) başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Epçaçan ve Okçu (2009) ve Karakoç'un (1998) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin sınıf ortamının fiziksel olarak düzenlenmesi açısından yeterli düzeyde oldukları ortaya koymuştur. Akdeniz (2008) yaptığı araştırmada, okul yöneticilerinin sınıf öğretmenlerini fiziksel

ortamın düzenlenmesi yönünden sınıf yönetme becerilerini orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Zaman yönetimine ilişkin etkinlikler boyutunda öğretmenler, sınıfta öğretim için ayrılan zamanın ders dışı etkinliklerle engellenmemesi için önceden önlem almayı, derste ulaşılmak istenen hedefler için etkinlikleri öncelik sırasına göre işlemeyi, ders süresince ödül, övgü ve yaptırımları etkili biçimde kullanmayı, zamanın kullanımını ile ilgili planlamaları öğrencilerle birlikte yapmayı, ders zamanını planlanan şekilde uygulamaya önem vermeyi, öğrencilerin derste sıkılmamaları ve zamanı verimli kullanmalarını sağlamayı “çoğu zaman yaparım” düzeyinde belirtmişlerdir. Ayrıca derse zamanında girip zamanında çıkmayı ve ders zamanının nasıl kullanılacağını önceden planlamayı “her zaman yaparım” düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmen adayları ise, öğretmenlerin sınıfta zaman yönetimine ilişkin etkinlikleri “ara sıra gözlemlendi” düzeyinde yanıtlamışlardır. Sönmez (1992) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin ancak %4’ü derse zamanında girerken diğer yüzdelikteki öğretmenler derse beş dakika geç girmektedir. Epçaçan ve Okçu (2009) ve Karakoç’un (1998) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin zaman yönetiminde, öğrencileri tanımada ve sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturmada yeterli oldukları belirlenmiştir. Gündüz (2001) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin zamanı yönetmede orta düzeyde yeterli olduğu tespit edilmiştir. Akdeniz’in (2008) yaptığı araştırmada, yöneticiler öğretmenleri zaman yönetimi boyutunda orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Topal’ın (2009) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin büyük bölümünün Hayat Bilgisi dersinde zaman yönetimi ile ilgili sorulara kuramsal açıdan literatüre uygun cevaplar verdiği fakat sınıf gözlemlerinde bu bilgilerin uygulamaya taşınmadığı görülmüştür.

Davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler boyutunda öğretmenler, öğrencileri aile yapısı, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik yapıyı tanımayı, öğrenciler arasında kesinlikle ayırım yapmamayı, disiplin sorunlarını ortaya çıkmadan önce önleyebilmeyi, istenmeyen davranışlara karşı davranış sınıf yönetimi stratejilerini uygulamayı “çoğu zaman yaparım” düzeyinde belirtmişlerdir. İstenmeyen davranışların öncelikle, kaynağını araştırmayı, sınıfta fazla rahatsız edici olmayan birçok davranışı görmezden gelmeyi, istenmeyen davranışlara karşı bazen gerektiğinde dersin yapısını değiştirmeyi, süreklilik gösteren istenmeyen davranışlara karşı okul yönetimi, rehberlik servisi ve ailelerle iletişime geçmeyi “çoğu zaman yaparım” düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmenler, yapılmış olan davranışın istenmezliğinden habersiz olan öğrencilerle sınıf dışında görüşmeyi, istenmeyen davranışlara karşı tutarlı ve kararlı yaptırımlar uygulamayı ve öncelikle II. Tip ceza vermeyi tercih etmeyi, istenmeyen davranışlarda bulunan öğrencilere sorumluluk yüklemeyi, öğrencileri istenilen davranışlara yönlendiren etkinlikler yapmayı “çoğu zaman yaparım” düzeyinde belirtmişlerdir. Bu bulgularını destekleyici bir çalışma Taitz (1996) tarafından yapılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenler arzulanan davranışları öğrencilerinde oluşturmak için genel olarak pozitif teknikler kullanmaktadırlar. Öğretmenler sınıf yönetiminde yeterli olduklarını düşünmektedirler. Öğretmenler istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemek için en fazla, öğrenciler ile bireysel ilgilenme, rol oynama, akran gruplarından yararlanma, öğrencilerin problem ve çözümleri hakkında yazması yöntemlerini kullanmaktadırlar. Ceza yöntemi bazen uygun olarak değerlendirilmiştir (Akt:Kutlu, 2006:48). Baloğlu (2003), Karakaş (2005), Çetin (2002), Epçaçan ve Okçu (2009), Keskin (2009), Keleş (2010), Aksu (1999), Ergen (2009) ve Paksoy (2006)

tarafından yapılan araştırmada, davranış düzenlemelerine ilişkin olarak bu çalışmanın sonuçlarını destekleyici sonuçlara ulaşılmıştır. Gündüz'ün (2001) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin davranış yönetimi boyutunda orta düzeyde yeterli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına karşı çok sert davranmayı, istenmeyen bir davranıştan dolayı tüm sınıf cezalandırmayı, öğrencileri istenmeyen davranışlar konusunda bilgilendirmeyi, sınıf düzenini bozan öğrencileri öncelikle okul idaresine bildirmeyi, onlara fiziksel ceza vermekten çekinmemeyi ve fiziksel cezaya karşı olmamayı "ara sıra yaparım düzeyinde belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının davranış düzenlemelerine ilişkin boyuttaki gözlemlerinde ise, bu etkinliklerin büyük bir çoğunlukla "ara sıra gözlendi" düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmen adayları, öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı öncelikle okul yönetimine bildirme ve öğrencileri düşük notla cezalandırma yöntemini "her zaman gözlendi" düzeyinde belirtmişlerdir. Kapusuzoğlu (2004) branş öğretmenlerinin katılımıyla yaptığı araştırma da, bazı olumlu durumlar tespit etmekle birlikte, öğretmenlerin otoriter sınıf yönetimi yaklaşımını benimsediklerini saptamıştır. Karakoç'un (1998), Alkan'ın (2007), Güven ve Akdağ'ın (2002) yapmış oldukları araştırmada ise bu çalışmanın bulgularıyla çelişen sonuçlar elde edilmiştir.

Sınıf yönetiminin tüm boyutları dikkate alınıp değerlendirildiğinde, öğretmenlerin büyük bir çoğunlukla sınıf yönetimini sağlamada olumlu tutum ve davranışlar sergiledikleri ifade edilebilir. Ancak, araştırmada dikkat çekici husus, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin kendi algıları ile öğretmen adaylarının okullarda yaptıkları gözlemlerden elde edilen bulguların birbiriyle tutarlı olmamasıdır. Öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin kendileri hakkındaki algı düzeyleri yüksek olmasına rağmen, öğretmen adaylarının okullarda öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarından edindikleri izlenimler genel olarak orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu bulgu ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri noktasında kendilerini yeterli düzeyde gördükleri ve kendileri hakkında olumsuz bir yargıya sahip olmadıkları düşünülebilir. Bu bulguyu, Gündüz (2001), Güven ve Cevher (2005), Ergüneş (2005), Demirtaş (2004), Ayçiçek (2007), Epçaçan ve Okcu (2009), Topal (2009), Sadık (2006), Eldaş Çokkan (2006), Korkmaz (2007) ve Topal'ın (2007) yaptığı araştırmaların sonuçları desteklemektedir. Akkaya Çelik'in (2006) yaptığı araştırmada ise, ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının orta seviyede olduğu bulunmuştur. Bayrak'a (1998, 202) göre, sınıfların kalabalık olması, fiziksel donanımın uygun olmayışı, öğretmenlere verilen öğretim dışı görevlerin fazlalığı yüzünden zaman ve enerjilerinin azaltılması, ekonomik kaygılar, mesleğe ve geleceğe ilişkin kaygıların olması, sınıf yönetimine ilişkin bilgi ve beceri yoksunluğu v.b. nedenlerden dolayı öğretmenler sınıf yönetiminden istenen başarıyı gösterememektedirler.

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak, sınıf yönetiminin alt boyutlarına ilişkin öğretmenlerin yeterlik düzeyleri cinsiyet, branş, kıdem ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar oluşturmamaktadır. Güven ve Cevher'in (2005) yaptığı araştırmada, kıdem ve sınıf mevcudu değişkenleri açısından bu çalışmanın sonucu ile tutarlıdır. Korkmaz'ın (2007) yaptığı araştırmada öğretmenlerin genel olarak sınıf yönetme becerileri cinsiyet, branş ve toplam hizmet sürelerine göre farklılık göstermemektedir. Ilgar (2007), Akın (2006), Zengin (2003) ve Akkaya Çelik'in (2006) yaptığı araştırmada ise öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik algılarının öğretmen

branşına göre önemli farklılıklar gösterdiği, genel olarak, yeterlik algıları yüksek olan ilköğretim öğretmenlerinin sınıfta daha olumlu davranışta buldukları saptanmıştır. Akkaya Çelik'in (2006) yaptığı araştırmada, cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Burç (2006), Akkaya-Çelik (2006), Sirkeci (2010), Ilgar (2007) ve Alkan (2007) tarafından yapılan çalışmalarda bayan öğretmenlerin sınıf yönetiminde erkek öğretmenlere göre daha olumlu, tutarlı ve öğretim etiğine uygun davranışlar sergiledikleri saptanırken, Eldaş Çokkan (2006) çalışmasında bayan öğretmenlerin öğretim etiğine uygun olmayan davranışları daha çok sergiledikleri saptanmıştır. Sınıf mevcudu değişkenine göre, Türnüklü (1999), Akkaya Çelik (2006), Ilgar (2007), Alkan (2007), Yılmaz (2007), Erol (2006), Günay (2003), Keleş (2010) ve Sirkeci (2010) tarafından yapılan çalışmalarda öğrenci mevcudu az ve hizmet yılı fazla olan öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha yeterli oldukları belirlenmiştir. Sınıf yönetimi alt boyutlarına ait öğretmenlerin yeterlik düzeyleri okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzey değişkeni bakımından anlamlı farklılıklar oluşturmaktadır. Bu fark orta ve üst sosyo-ekonomik düzey grubundaki öğretmenlerin lehine olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre, orta ve üst sosyo-ekonomik düzey grubundaki öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda kendilerini yeterli gördükleri ve bunda okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin önemli bir etken olduğu söylenebilir. Okulların bulunduğu sosyo-ekonomik koşulların ve kültürel özelliklerin, öğrencileri, öğrenci davranışlarını ve öğrencilerin okul ve sınıf içindeki davranışlarını etkilediği ve bu etkilemenin öğretmenlerin sınıf yönetiminde orta ve üst sosyo-ekonomik düzey gruplarında daha olumlu bir biçimde sonuçlandığı söylenebilir. Eldaş Çokkan (2006) tarafından yapılan çalışmada ise, alt başarı düzeyindeki okullarda görev yapan öğretmenlerin sorunlu davranışların çözümünde öğretim etiğine uygun olmayan stratejileri de kullandıkları belirlenmiştir. Güven ve Cevher'in (2005) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin yeterlik düzeyleri okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin özelliği açısından aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında okutulun sınıf düzeyine göre öğretmen görüşleri arasında 1. sınıf ve 6.7.8. sınıf öğretmenleri aleyhine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu bulgulara göre 1. ve 6.7.8. sınıf öğretmenleri, diğer sınıfların öğretmenlerine göre sınıf yönetimi konusunda kendilerini daha az yeterli görmeleri farklı açılardan değerlendirilebilir. 1. sınıf öğretmenleri, okul ortamına yeni giren ve bu ortamı öğrenmeye, ona uymaya ve alışmaya çalışan öğrencilerin eğitim ve öğretimiyle uğraştığından sınıf yönetimi konusunda daha fazla sorunlarla karşılaşmakta ve bu sorunların çözümü için daha fazla çaba sarf etmektedir. Bunun sonucu olarak da 1. sınıf öğretmenlerinin zaman zaman sınıf yönetiminde zorlandıkları ve sınıf yönetiminde kendilerini yetersiz görme duygusuna kapılmış olabildikleri söylenebilir. 6.7.8. sınıf branş öğretmenlerinin de sınıf yönetimi konusunda diğer öğretmenlerden daha az puan almaları; kendilerinin birden çok sınıfların dersine girmeleri ve onları daha az tanıyabilmeleri, sınıf öğretmenlerinin ise aynı öğrencilerle daha fazla iletişimi sağlama ve onları tanıyabilme durumlarının olmasıyla açıklanabilir. Çimen (2007) yaptığı araştırma da, sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine oranla öğrencilerle daha yoğun bir iletişim içinde olmasından ve öğrencilerin gelişimini gözlemleme olanağına sahip olmasından dolayı öğretmen yeterlik algısının sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine oranla kendilerini daha yeterli algıladıkları saptanmıştır.

Sonuçlar

1. İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi boyutlarına ilişkin etkinlikleri “çoğu zaman yaparım” düzeyinde gerçekleştirdikleri başka bir ifade ile öğretmenlerin büyük bir çoğunlukla sınıf yönetiminin boyutlarını sağlamada iyi düzeyde olumlu tutum ve davranışlar sergiledikleri ortaya konmuştur.
2. Öğretmen adaylarının gözlemlerine göre, öğretmenlerinin sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin tüm etkinlikleri orta düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir.
3. Öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak, sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin öğretmenlerin yeterlik düzeyleri, cinsiyet, branş, kıdem ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.
4. Öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak, sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin öğretmenlerin yeterlik düzeyleri, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin özelliği, okutulan sınıf düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur.

Öneriler

1. İlköğretim okulu öğretmenlerinin, sınıf yönetimi yeterliklerini en verimli şekilde geliştirmek amacıyla, hizmet-içi eğitim yoluyla uzaktan eğitim verilmelidir.
2. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenirken, sınıf yönetimi ile ilgili öğretmenlerin görüş ve beklentileri dikkate alınmalı ve öğretmen katılımının yüksek olabileceği biçimde planlanmalıdır.
3. İlköğretim öğretmenleri görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik koşullarını daha yakından tanımaya yönlendirilmelidir.
4. Öğrenme zamanını etkili biçimde kullanabilmek için ders etkinlikleri, öğrencilerin öğrenme özellikleri ve derse ilgi düzeyleri dikkate alınarak planlanmalıdır.
5. Etkili sınıf yönetimi için deneyimli öğretmenler, göreve yeni başlayan genç öğretmenlere rehberlik yapmalıdır.
6. Öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlik düzeylerini belirlemeye yönelik değişik illerde ve öğretim kademelerinde benzer araştırmalar yapılabilir.
7. Hizmet öncesi eğitimde sınıf yönetimi dersinin uygulamalı olarak gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Akdeniz, H. (2008). "Yöneticilere Göre Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetme Becerileri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akın, U. (2006). "Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Akkaya-Çelik, N. (2006). "İlköğretim Okullarında Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Aksu, Ü. (1999). "Sınıf Öğretmenlerinin Disiplin Problemlerine Yönelik Sınıf Yönetimi Yöntemleri ile Stresle Başa Çıkma Tutumları Arasındaki İlişki." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Alkan, H. B. (2007). "İlköğretim Öğretmenlerinin İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme Yöntemleri ve Okulda Şiddet." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Atıcı, M. (2002). Öğrenci "İstenmeyen Davranışlarıyla Baş Etmede Türk ve İngiliz Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemlerin Karşılaştırılması." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 29, 9-26.
- Ayçiçek, Y. (2007). "İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Uyguladıkları Sınıf Yönetimindeki Öğretmen-Öğrenci İlişkilerinin Değerlendirilmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Baloğlu, N. (1998). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Planlama Yeterlikleri Hakkında İlköğretim Müfettişlerinin Görüşleri." *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Cilt 2, ss.731-738.
- Baloğlu, N.(2003). "Türkiye'de İlköğretim Birinci Kademe Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Davranış Yönetimi Yeterlikleri." *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 21-29.
- Bayrak, C. (1998). "Okul ve Sınıf Yönetimde Yeni Yaklaşımlar." *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 1016.
- Başar, H. (2005). *Sınıf Yönetimi*. (12. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Brophy, J. Ve Evertson, C. M. (1976). *Learning from teaching: A developmental perspective*. Boston: Allyn and Bacon, Inc.
- Burç, E. D. (2006). "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri (Hatay ili örneği)." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık. Celep, C. (2008). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama*. (3. Baskı). Ankara: PegemAkademi Yayınları.
- Cemaloğlu, N. ve Kayabaşı, B. (2007). "Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyi ile Sınıf Yönetiminde Kullandıkları Disiplin Modelleri Arasındaki İlişki." *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27(2), 123-155.
- Çetin, Y. (2002). "İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Problemleri ile İlgili Görüşleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çimen, S. (2007). "İlköğretim Öğretmenlerinin Tükenmişlik Yaşantıları ve Yeterlik Algıları." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

- Demirel, Ö. (2000). Planlamadan uygulamaya öğretme sanatı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2004). "Demokratik Sınıf Yönetimi ve Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri." *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Bildiri Özetleri. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ss.33-34.
- Doyle, W. (1986). Classroom management techniques and student discipline. *paper prepared for the student discipline strategies project*. USA: Washington.
- Epçaçan, C. ve Okçu, V. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin yeterli düzeylerinin değerlendirilmesi. *I. Uluslar arası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, (1-3 Mayıs 2009). Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.
<http://www.eab.org.tr/congress/eab2009/index.php>
- Eldaş-Çokkan, S, (2006). "Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Etiğine Yönelik Algılarının Sınıf İçerisinde Karşılaştıkları Sorunlu Davranışları Gidermeye Yönelik Kullandıkları Stratejilere Yansımaları." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ergen, S. (2009). "İlköğretim Eğitim Sisteminde Kalabalık Sınıfların Yönetimi ve Esenyurt İlköğretim Okullarında Bir Araştırma." Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ergüneş, Y, (2005). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunlarına İlişkin Saptamaları." *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*-28-30 Eylül. Cilt I, ss. 325-329, Denizli.
- Eripek, S. (1998). "Öğrenci Davranışlarını Değiştirme." *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 1016.
- Erol, Z. (2006). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Geiger, B. (2000). Discipline in K through 8th grade classrooms. *Education*,121(2), 383-394.
- Gordon, T. (2003). *Teacher effectiveness training*. New York: Three Rivers Press.
- Günay, K, (2003). "Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gündüz, Y. (2001). "Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlikleri." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, E. D. ve Cevher, F. N. (2005). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi." *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 85-107.
- Güven, S. ve Akdağ, M. (2002). "İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Öğrenci Algıları." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 29, 69-80.
- Işık, H. (2004). "Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni." *Sınıf yönetimi*. (Ed.:Mehmet Şişman ve Selahattin Turan). Ankara: PegemA-Öğreti Yayınları.
- İlgar, L. (2007). "İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma." Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Jenkins, L. (1998). "Deming İlkelerini Uygulayarak Sınıflarda Öğrenmenin İyileştirilmesi." (Birinci Basım). (Çev: Gönül Yenersoy). İstanbul: Rota Yayınları.
- Jones, V. ve Jones, L. (2007). *Comprehensive classroom management:Creating communities of support and solving problems*. USA: Pearson Education, Inc.

- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi:kavramlar, ilkeler, teknikler*. 9. Basım. Ankara:Nobel Yayınları.
- Karakaş, B. N. (2005). "İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinde Gözlenen İstenmeyen Davranışlar ve Öğretmenlerin Bunlarla Başa Çıkma Yöntemleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Karakoç, H.S. (1998). "Çanakkale İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Kapusuzoğlu, Ş. (2004). "İlköğretim Düzeyinde Sınıf Yönetimi Uygulamalarının Öğrenci-Öğretmen Görüşleri ve Sınıf Yönetimi Profilleri Açısından Değerlendirilmesi." *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, (6-9 Temmuz). Malatya:İnönü Üniversitesi.
- Keleş, Z. (2010). "İlköğretim Okulları Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Etme Yöntemleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, R. (2009). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi ve İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Baş Etmede Kullandıkları Yöntemlere İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Korkmaz, N. (2007). "İlköğretim Okullarında Etkili Sınıf Yönetiminde Öğretmen Davranışlarının İncelenmesi İstanbul-Tuzla İlköğretim Okullarında Pilot Bir Araştırma." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kutlu, E. (2006). "Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sınıf Yönetiminde Davranış Düzenleme Sürecinin Değerlendirilmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Lewis, R., Romi, S., Katz, Y. J. ve Qui, X. (2008). Students' reaction to classroom discipline in Australia, Israel and China. *Teaching and Teacher Education*. 24, 715-724.
- Memişoğlu, S. P. (2005). "Sınıf Ortamında İstenmeyen Davranışlara Yol Açan Öğretmen Davranışları." *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 30(323), 32-39.
- Norris, J. A. (2003). Looking at classroom management through a social and emotional learning lens. *Theory and Practice*. 42(4), 313-318.
- Okçu, V. (2006). "İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Toplam Kalite Yönetimine İlişkin Yönelimleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eskişehir.
- Öztürk, N. (2001). "Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Görüşleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Paksoy, B.(2006). "Öğrencilerin Sapkın Davranış Düzeyleri ve Bu Davranışlara Öğretmenlerin Yaklaşımları (Van ili örneği)." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Sadık, F. (2006). "Öğrencilerin İstenmeyen Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Edilme Stratejilerinin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi ve Güvengen Disiplin Modeli Temele Alınarak Uygulanan Eğitim Programının Öğretmenlerin Baş Etme Stratejilerine Etkisi." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Sirkeci, B. (2010). "Özel ve Devlet İlköğretim Okulları Birinci Kademesindeki Öğretmenlerin, Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Disiplin Sorunları ve Yaklaşım Biçimleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

◆ Veysel Okçu / Cevdet Epçaçan

- Sönmez, V. (1992). "İlkokul Öğretmenlerinin Sınıf İçi Etkinlikleri." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 97-106.
- Şimşek, Y. ve Altınkurt, Y. (2006). "Genel Lise Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Çerçevesinde İletişim Özelliklerinin Belirlenmesi." *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiri Özetleri*. Muğla:Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Topal, N. (2009). "Derste Zaman Yönetimi: İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Bir İnceleme." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Topal, T. (2007). "İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının Karşılaştırılması ve Öğrenci Başarısına Etkisi." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, S. (2004). *Sınıf yönetimi*. (Ed. Mehmet Şişman ve Selahattin Turan). Birinci Basım. Ankara: PegemA-Öğreti Yayınları.
- Türnüklü, A. (1999). "İlköğretimde Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlar ve Nedenleri." *Yaşadıkça Eğitim*, 64, 30-34.
- Türnüklü, A. ve Galton, M. (2001). Students' misbehaviours in Turkish and English primary classrooms. *Educational Studies*. 27(3), 291-305.
- Uşun, S. (2005). "İlköğretim Birinci Kademe (sınıf) Öğretmenlerinin Öğrenme Öğretme Sürecindeki Davranışlarının İncelenmesi." *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Bildiri Özetleri*. 28-30 Eylül. Cilt II. S. 46-50. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Yağcı, E. (1997). "Sınıf İçi Demokratik Öğretimin Öğrenci Erişi ve Akademik Benlik Kavramına Etkisi." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 171-179.
- Yıldırım, H. A. (2002). "Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi-İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında tky Uygulama Modeli." Ankara: Nobel Yayınları.
- Yılmaz, N. (2007). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Disiplinini Sağlamada Kullandıkları Ödül ve Ceza Yöntemleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Zengin, U. K. (2003). "İlköğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik Algıları ve Sınıf-İçi İletişim Örüntüleri." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EVALUATION OF EFFICIACY LEVEL OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS RELATED TO DIMENSIONS OF CLASS MANAGEMENT ACCORDING TO TEACHERS AND CANDIDATE TEACHERS VIEW*

Veysel OKÇU*
Cevdet EPÇAÇAN**

Abstract

This study was intended to evaluate level of efficiacy related to class management in term of teachers and candidate teachers of primary school. The sample of this study was consisted of 970 teachers working in schools in Siirt city centre and of 330 students who enrolled in Siirt education faculty as candidate teachers. The study sample was not taken. In this study "Scale of Class Management Efficacy (SCME) level developed by researchers was used to determine efficacy level of teachers in terms of class management. For this purpose, observation technique was developed for teacher's candidate. The scale was consisted of five sub-dimension and 75 questions. Cronbach alpha reliability coefficiency was calculated for each sub-dimension. Likert Cronbach alpha reliability coefficiency was found to be .93 for all dimensions of scale developed in form of 5 item Likert type scale. Obtained data was analyzed by descriptive statistics, one- way variance analysis, unrelated t-test groups and LSD test. Level of meaningful was found to be .05. In the conclusion, although generally the teachers' level of proficiency of classroom management turned out to be at the level "I often do", the teacher trainees' observations remained at the level "sometimes observed". Also, there found no difference among primary school teachers' opinions of their proficiency of classroom management according to such independents variations as "their sex, years of service, the level of classroom they teach, socio-economic conditions of the school vicinity and their degree programmes' attendance" but there found meaningful differences among their opinions of school's socio-economic status and the class they teach. Moreover, in terms of sub-dimensions of classroom management, an analysis has been made to determine whether there are meaningful differences of the teachers' proficiency of classroom management. With these data, some discussion and suggestions have been made over classroom management.

Key Words: Education, proficiency, classroom management, teacher, candidate teacher

* Assist.Prof.Dr. Siirt University Faculty of Education Department of Educational Sciences

** Assist.Prof.Dr. Siirt University Faculty of Education Department of Educational Sciences